רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה סא.

דקאזיל מיניה ומיניה. שהולך ומתגלגל הכלי כל שעה ע"י שהוא מגלגלו ומורידו לצור הלכך שלא בחמתו לא דחיישינן דלמא נגע: **מתני' המטהר יינו של עובד כוכבים.** שעשאו ככשרות למוכרו לישראל ולא נתן דמים עכשיו לעובד כוכבים עד שימכרנו ונותנו ברשותו של עובד כוכבים: **מותר.** דמירתת ליה עובד כוכבים ולא נגע דאמר דלמא חזו לי הנך ישראל דעברי בהי"ר ומפסידנא ואפילו אין מפתח וחותם (ג) שרי והוא שאין לו כלום על אותו יין כגון שכתב לו התקבלתי ממך כדאמרינן לקמן בחידך בגא: **ר"ש בן אלעזר כו'.** מפרש בגמרא [ע"כ]: **המטהר יינו של עובד כוכבים כו' מותר.** אם בית פתוח לרשות הרבים כדפרי' לעיל: **אכל אם רוצה כו'.** שהיין נעשה לו משכון הואיל ויש לו מלוה על היין אסור דלא מירתת דסבר לי חזו לא מפסידנא דכי מבע לי אמינא דידי הוא: **גמ' רוכלין.** מוכרין בשמים וישראלים הן עוברין מעיר לעיר ומירתת עובד כוכבים דלמא חזו לי דרך רשות הרבים: **דלתים וכריח.** שאין נכנסין בה אלא ברשות וכ"ע ידעי כי עיילי בה ומצי למיקס עלה ההיא שעתא: **וחלון כרה"ר דמי.** אפילו בית פתוח לחצר וחלון פתוח לחצר בהי"ר כנגד פתח הבית כמאן דפתוח לרה"ר דמי. לשון אחר חלון של ישראל פתוח כנגד פתח הבית כרה"ר דמי וכן עיקר: דרך אשפה לעמוד בני אדם עליה: **דיקלא.** דקל של ישראל נגד הפתח ומתירא העובד כוכבים עכשיו יעלה ליטול פירות וירחני עוגע: **פסיק רישיה.** של דקל ומעתה אין בו פירות: **ומאן דאסר.** מימר אמר עובד כוכבים למה ליה דסליק התם:

בחצר

סברא היא זו שיהא העובד כוכבים ליגע ביין שהוא אצלו בלא מפתח וחותם מירתת מקרה שיבא ישראל הדר בעיר על האשפה או יעלה על הדקל ועוד למאי דמפרש בגמרא אי לא"ק אי לר"ש בן אלעזר דאפילו בעיר שכולה עובדי כוכבים אם הפקידו בבית עובד כוכבים אחר מותר משום דעובד כוכבים אחר מירתת וזה מימה גדולה דסיון שאין שם מפתח וחותם נימוס פן יעקבו הנפקד כי אין לומר שהנפקד ירא מן המוכר פן יעליל עליו כי מה חושש המוכר אם יעקבו הנפקד ועוד מאחר דמיירי בעובד כוכבים שכתב לו התקבלתי ומעתה מה חילוק יש בין עובד כוכבים זה לעובד כוכבים אחר אפי' ביד המוכר יינו של ישראל הוא ועוד קשה דמדתני מיפא והלה כותב התקבלתי מכלל דרישא לאו בהכי מיירי לכן נראה לר"ת להעמיד משנתינו בית מפתח וחותם וכן פרש"י בפירושיה דאשונים ובלא כתב לו העובד כוכבים התקבלתי והלכך בעיר שישראל ועובדי כוכבים דרים בה ופתח פתוח לרה"ר אע"פ שהוא יינו של עובד כוכבים מותר היין דמפתח וחותם בידו דאין ישראל עורם ומזייף ויגד לישראל שטיהרו ויפסיד (ה) למכור יינו ולא דמי לעובד כוכבים שנמצא בלד הבור של יין דאסירא בית לו מלוה עליו דהתם כיון שאין מפתח וחותם קומץ על זה שיוכל לנעקו קודם שירלאהו שום אדם והשתא ניחא דאף בעיר שכולה עובדי כוכבים כיון שיש מפתח וחותם היה לנו להתיר משום רוכלין שילאוהו עורם ומזייף יביטו שאותו יין של ישראל הוא וכן ירא ממקום דאיכא אשפה ודיקלא כמו בפתח פתוח ואתי נמי שפיר למאן דאמר בגמרא (ו) שהפקידו בבית עובד כוכבים אחר אי לא מיישבינן לגומלין דבבית עובד כוכבים אחר הוי יינו של ישראל שאין לעובד כוכבים האחר שום דבר על היין וכיון שיש מפתח וחותם אין לחוש שיעורת הנפקד ומזייף אפילו בעיר שכולה עובדי כוכבים יש להתיר והכי אמרינן בברייתא בגמרא יינם של ישראל ברשותו של עובד כוכבים וישראל דר באצל אחרת מותר והוא שיש מפתח וחותם ואצל אחרת הוי כעיר שכולה עובדי כוכבים כיון שאין פתח פתוח לרה"ר בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור ואע"פ שיש מפתח וחותם בידו ולא יועיל כלום פתח פתוח כדמוקי לה בגמרא בעיר שיש לה דלתים וכריח שאין רוכלים עוברים דרך שם שלא יגיעו דכיון שלא כתב התקבלתי א"כ יינו של עובד כוכבים הוא וכן תניא בגמרא דיין של עובד כוכבים וישראל דר באצל אחרת אסור לכ"ע אע"פ שיש מפתח וחותם ופיפא דקתני והלה כותב התקבלתי הוי יינו של ישראל הלכך במפתח וחותם שרי אבל בלא מפתח וחותם אין להתיר כיון (ז) שברשות העובד כוכבים דנקבו יעקבו ולא דמי להיא דתנלא בלד הבור שהתירו באין לו מלוה על היין דהתם איכא תרתי לעיכובא יינו של ישראל וברשות ישראל דרשות ישראל מועיל כמו מפתח וחותם ולהכי מייתי לעיל דאיה מהך דכפרי' לעיל והיכא דישראל דר באותה אצל שהיין מונח שם לא שנא ביינו של ישראל לא שנא ביין של עובד כוכבים שרי אף בלא מפתח וחותם כדאמר ליה ר' יוחנן לתנא תני אע"פ שאין מפתח וחותם משום דישראל דר באותה אצל שומר דבגי ביולא וכגון כדתנן אין השומר צריך להיות יושב ומשמר אע"פ שהוא יולא וכגון כו' וא"ת היאך טוכים ממתני' דיולא וכגון בגי לכתחלה אף בלא מפתח וחותם כיון שהעמדנוה בית מפתח וחותם ובפ"ק דחולין (דף ג. ושם) מייתי לה להתיר אף לכתחלה דקא פריך התם ויולא וכגון לכתחלה לא והתנן אין השומר צריך כו' ומה ראיה היא זו שאני הכא שיש מפתח וחותם וי"ל דה"פ בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור (ח) אף בית מפתח וחותם ועלה מפרש (ט) אין השומר צריך כו' אלא אפילו יולא וכגון ומתוך שהעמיד ר"ת כולה שמעתין במפתח וחותם ואפילו הכי מטהר יינו של עובד כוכבים ברשות עובד כוכבים בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור כיון שלא כתב לו התקבלתי מתחלה היה ר"ת רוצה לאסור אותם היינות שקונין העובדי כוכבים מישראל ומוליכין אותם ממקום הזול למקום היוקר ואע"פ שמתחיים אותם אותם כתוך אותם בחבית מלא חשוקים ושולים כפולים מצד זה ומצד זה הא תנן המטהר יינו של עובד כוכבים כו' בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור אע"פ שיש מפתח וחותם וכיון דקיימא לן כר"א דשרי בחותם אחד אין לנו לחלק בין חותם אחד לחותם בתוך חותם דכי אסרינא חותם אחד נאסר גם שני חותמות ואחרי כן מצא טעם להתיר דדוקא מטהר יינו של עובד כוכבים שלקחו העובד כוכבים בכרמו ולא טרח בו ויצא בקל לזיף אבל הכא כיון שטורח כל כך שלוקח אותו מישראל וגם מחתימו אותם בתוך אותם ונושאו להשתכר בו אין לירא שיטרח וחייף פן יפסיד טרחו ועל סתר היתר זה שהרי יין שהוכיח מאלגירי"א בזה הענין ועוד אתרכתי בענין שלישות יין ביד עובד כוכבים לעיל בפרק אין מעמידין (דף לא. ד"ה דאמר ושם: ד"ה השולח): **והאיכא** רוכלין. ואע"ג דתקנת עזרא (י) לא היתה אלא שיעברו בערי בנות ישראל שלא יתגנו על בעליהן לפי דרכם היו עוברים שם: **וחלון** ברשות הרבים דמי. פי' בקונטרס ל"א חלון של ישראל פתוח כנגד פתח הבית ואם הבית שהיין בו סגור דליכא למיחש שיבנס (כ) בה העובד כוכבים ואפילו הוא פתוח אין לחוש שיבנס בו ויסגור בעדו דמרתת מישראל שבנגדו כיון שאין העובד כוכבים דר בבית היין ודוקא ביום אבל בלילה אסור:

התם דקאזיל מיניה ומיניה. פי"ה שהולך ומתגלגל כל שעה ע"י שהוא מגלגלו ומורידו לצור הלכך שלא בחמתו לא דחיישינן דלמא נגע לפי הדומה משמע ברש"י רולה לומר דמנע עובד כוכבים שלא בכוונה ע"י דבר אחר אסור בשמיה והכא שהכשירוהו בחמתו היינו לפי שלא היה אומזו בידו אלא סמוך לבור זורקה ומ"מ שלא בחמתו אסור אע"פ שזריקה בזב טהור כיון שהוא סמוך החמירו ביין דלמא נגע וכן פירש רשב"ם בשם רש"י וחלק בין זורק מבגגדו לזורק למרחוק מיהו לא יתבן כדפרישית לעיל(ד):

המטהר יינו של עובד כוכבים.

פירוש רש"י במהדורא

בתרא כגון שכתב לו התקבלתי דהוה ליה יינו של ישראל וכדקתני סיפא והוי סיפא פירושא דרישא בבית הפתוח לרה"ר ובעיר שישראלים ועובדי כוכבים דרים בה מותר ואע"פ שאין מפתח וחותם ביד ישראל ואע"ג דבגמרא בברייתא בעינן ביינו של ישראל בחצר אחרת שאין ישראל דר באותה חצר מפתח וחותם הכא שאני כיון שפתח פתוח לרה"ר בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור ואף בפתח פתוח כיון שאין כאן מפתח וחותם והקשה ר"ת היכי פריך בגמרא הא איכא רוכלין המתזירין בעיירות וכי מה ידעו הרוכלין שיראו היין בביתו של עובד כוכבים בלא מפתח וחותם שהוא של ישראל דר באותה חצר מפתח וחותם הכא שאני כיון שפתח פתוח לרה"ר בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור ואף בפתח פתוח כיון שאין כאן מפתח וחותם והקשה ר"ת היכי פריך בגמרא הא איכא רוכלין המתזירין בעיירות וכי מה ידעו הרוכלין שיראו היין בביתו של עובד כוכבים בלא מפתח וחותם שהוא של ישראל דר באותה חצר מפתח וחותם שהוא של ישראל העובד כוכבים מהם כי אין לדמות לעיר שישראל ועובדי כוכבים דרים בה שהתיר רש"י כאן אף בלא מפתח וחותם להתם יראת העובד כוכבים שמא אותו ישראל אמר לישראלים הדרים שם לתת לב על יינו אבל רוכלים עוברים לפי שעה מה ידעו ועוד שמדמה אשפה לפתח פתוח וכי מה

מסורת הש"ס

(א) [ל"ל בבית], ב) [עי' תוס' ע"ב ד"ה עד], ג) [מולין נ.], ד) [לעיל ס:], ה) גי' מהר"ם עד שיבא ומשמר ועלה כו' אע"פ וכו', ו) [כ"ק פכ.].

הגהות הב"ח

(א) בפשנה אסור (עד שיבא ומשמר) תפ"מ וג"כ ס"א עד שישיב שומר: (ב) שם אינו מניחו כל"ל ותוס ו' נמתק: (ג) רש"י ד"ה מותר וכו' וחותם בידו שרי: (ד) תוס' ד"ה התם וכו' כדפרישית לעיל. נ"כ בדף מ בד"ה ה"נ: (ה) ד"ה המטהר וכו' ריפסד מלמכור: (ו) בא"ד בגמרא בשהפקידו: (ז) בא"ד אין להתיר כיון שהוא ברשות: (ח) בא"ד ד"ל דה"פ וכו' בפתח וחותם ועלה מפרש. נ"כ פירוש הבשמא דטלה [שבכדי טוכים אסור] אף בשיש מפתח וחותם הא דקתני עד שיבא ומשמר בכל גווגא קאמר אף באין מפתח וחותם ועלה מפרש אין השומר כו' אלא ביולא ובכגון בית מפתח וחותם: (ט) ד"ה והלון וכו' שיכנס בו העובד כוכבים אפי' הוא:

מוסף רש"י

המטהר יינו של עובד כוכבים. ישראל שדרך ענבים של עכו"ם בהיתר כדי למכרו לישראל ואין נותן מעות לעכו"ם עד שימכרנו לאחר אחן ונתן ברשותו של עכו"ם (לעיל ס:). **והלכה כותב לו התקבלתי.** אם כותב לו העכו"ם התקבלתי ממך מעות, כלומר הריני כאילו קבלתי מעות, שאיני מעכב בידך לאיתא יין מרשותי בכל עת שתרצה (שם). **מותר.** אם יש מפתח אי חותם ביד ישראל (שם). **זה היה מעשה ביית שאן ואסרו.** לכיון דיש לו מלוה על אותו יין מאי דנעי עבדי, אבל מלוה שאינו על אותו יין כמי שאין לו עליו חוב דמי, דקתני רישא הלה כותב לו התקבלתי ממך מעות מותר (שם).

הדרן עלך רבי ישמעאל

עין משפט נר מצוה

ק א מיי' פי"ב מהל' מ"א הלכה ט סמג לאוין קמד טוש"ע י"ד סי' קכה סעיף ה:

קא ב ג ד ה ו ז ח ט מיי' פי"ג שם הלכה ג ד ה ו ועיין בהגהות סמג לאוין קמד טוש"ע י"ד סי' קלא סעיף א:

קב י מיי' שם הלי' ו:

קג כ מיי' שם הלכה א סמג שם טוש"ע שם סי' קל סעיף ט:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com